

## 3

## POLSKO-NIEMIECKIE POROZUMIENIE

w sprawie uregulowania stosunków prawnych waloryzacyjnych, podpisane w Warszawie,  
dnia 17 października 1936 r.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,  
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,  
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, wiadomym czynimy:

Dnia siedemnastego października tysiąc dziewięćset trzydziestego szóstego roku podpisane zostało w Warszawie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej porozumienie w sprawie uregulowania stosunków prawnych waloryzacyjnych o następującym brzmieniu dosłownym:

**POLSKO-NIEMIECKIE POROZUMIENIE****w sprawie uregulowania stosunków prawnych waloryzacyjnych.**

Celem ułatwienia wykonania polsko-niemieckiego Układu Waloryzacyjnego z 5 lipca 1928 i podpisanych na jego podstawie dalszych układów,

Pełnomocnik Rzeczypospolitej Polskiej  
Profesor Uniwersytetu i Członek Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej Dr. Józef SUŁKOWSKI

i

Pełnomocnik Rzeszy Niemieckiej  
Poseł Dr. Paul ECKARDT,

po okazaniu swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, wyrazili zgodę na następujące postanowienia:

**Artykuł 1.**

1) Wierzytelności waloryzacyjne obywateli polskich i niemieckich, zamieszkałych lub mających swą siedzibę w jednym z obu krajów do dłużników, zamieszkałych lub mających siedzibę w drugim kraju, stanowią przedmiot rozrachunku stosownie do zamieszczonych poniżej postanowień.

2) Wierzytelnościami waloryzacyjnymi w rozumieniu niniejszego Porozumienia są roszczenia, których dotyczy Układ Waloryzacyjny z 5 lipca 1928, Układ o Kasach Oszczędności z 14 grudnia 1928 oraz Układ o uregulowaniu stosunków prawnych Niemieckiego Zakładu dla listów zastawnych w Poznaniu z 14 grudnia 1928 wraz z Protokołem Warszawskim z 28 listopada 1931, jak również Układ o wykupie obligacji zachodnio-pruskich z 10 listopada 1934, łącznie z roszczeniami o zapłatę sum pieniężnych, przypadających na podstawie wspomnianych wierzytelności lub takich wierzytelności, które wstąpiły na podstawie przepisów ustawowych w ich miejsce.

**Artykuł 2.**

1) Przedmiotem rozrachunku są płatne wierzytelności waloryzacyjne, jak również te niepłatne jeszcze wierzytelności, co do których wierzyciel i dłużnik umówią wcześniejszą zapłatę.

2) Przedmiotem rozrachunku są również sumy uzyskane ze sprzedaży waloryzacyjnych papierów wartościowych, stanowiących własność publicznoprawnych korporacji, jeżeli zostały one zapisane na dobro ich rachunku przed 1 września 1936, w przypadku zaś zbycia ich po 31 sierpnia 1936 jeżeli publicznoprawna korporacja wykaze, że nabyła papiery wartościowe w drodze wymiany w postępowaniu waloryzacyjnym. O tym, czy korporacja jest korporacją

**POLNISCH-DEUTSCHE ÜBEREINKUNFT****Über die Abwicklung von Aufwertungsrechtsverhältnissen.**

Um die Durchführung des polnisch-deutschen Aufwertungsabkommens vom 5. Juli 1928 und der auf seiner Grundlage unterzeichneten späteren Abkommen zu erleichtern, haben

der Bevollmächtigte der Republik Polen,  
Universitätsprofessor und Mitglied der Kodifikationskommission der Republik Polen Dr. Józef SUŁKOWSKI,

und

der Bevollmächtigte des Deutschen Reichs,  
Gesandter Dr. Paul ECKARDT,

nach Vorlegung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten folgendes vereinbart:

**Artikel 1.**

(1) Aufwertungsforderungen von polnischen und deutschen Staatsangehörigen, die in einem der beiden Länder wohnen oder ihren Sitz haben, gegen Schuldner, die in dem anderen Lande wohnen oder ihren Sitz haben, werden nach Massgabe der nachfolgenden Bestimmungen verrechnet.

(2) Unter Aufwertungsforderungen im Sinne dieser Übereinkunft sind die Forderungen zu verstehen, auf die sich das Aufwertungsabkommen vom 5. Juli 1928, das Sparkassenabkommen vom 14. Dezember 1928 und das Abkommen über die Regelung der Rechtsverhältnisse der Deutschen Pfandbriefanstalt in Posen vom 14. Dezember 1928 nebst dem Warschauer Protokoll vom 28. November 1931 sowie das Abkommen über die Einlösung der Westpreussischen Anleihe-scheine vom 10. November 1934 beziehen, einschliesslich der Ansprüche auf Leistung von Geldbeträgen, die auf Grund der bezeichneten Forderungen oder solcher Forderungen angefallen sind, die auf gesetzlicher Grundlage an die Stelle von Aufwertungsforderungen getreten sind.

**Artikel 2.**

(1) Gegenstand der Verrechnung sind fällige Aufwertungsforderungen sowie diejenigen nicht-fälligen Aufwertungsforderungen, bei denen Gläubiger und Schuldner eine vorzeitige Zahlung vereinbaren.

(2) Gegenstand der Verrechnung sind auch Erlöse aus Verkäufen von Aufwertungswertpapieren im Eigentum öffentlich-rechtlicher Körperschaften, sofern die Gutschrift des Erlöses vor dem 1. September 1936 erfolgt ist oder bei Veräusserung nach dem 31. August 1936 die öffentlich-rechtliche Körperschaft nachweist, dass sie die Wertpapiere auf dem Wege des Umtausches im Aufwertungsverfahren erworben hat. Ob eine Körperschaft eine solche des öffentli-

prawa publicznego rozstrzyga ustawodawstwo kraju, w którym ma ona swoją siedzibę.

#### Artykuł 3.

Rozrachunek następuje pod warunkiem, że dłużnik gotów jest do zapłaty a wierzyciel do przyjęcia w drodze rozrachunku zaofiarowanej sumy pieniężnej jako zapłaty.

#### Artykuł 4.

1) Przeliczenie waluty polskiej na niemiecką i niemieckiej na polską w celu rozrachunku następuje na podstawie parytetu złota między złotym a marką Rzeszy, wynikającego z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 października 1927 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr 88, poz. 790) oraz z ustawy monetarnej Rzeszy Niemieckiej z 30 sierpnia 1924 (Dziennik Ustaw Rzeszy Część II strona 254).

2) Na przypadek istotnej zmiany stosunku wartości obu walut zastrzega się ponowne ustalenie kursu przeliczenia.

#### Artykuł 5.

1) Rozrachunek przeprowadza Komisja Mieszana, do której Rząd każdej ze Stron Umawiających się wyznacza przedstawicieli w liczbie do trzech.

2) Komisja Mieszana może podejmować uchwały w razie obecności przynajmniej jednego przedstawiciela każdego z obu Rządów. Przedstawicielom każdego z obu Rządów przysługują ogółem jeden głos. Uchwały Komisji Mieszanej wymagają jednomyslności.

3) Komisja Mieszana zbiera się regularnie co pierwszy wtorek każdego kwartału kalendarzowego, jeżeli zaś wypada w ten dzień święto następnego dnia powszedniego, na przemian w Warszawie lub w Berlinie. Pierwsze posiedzenie Komisji Mieszanej odbędzie się w Berlinie. Komisja Mieszana może się zbierać również w krótszych lub dłuższych odstępach czasu i w innych miejscowościach.

#### Artykuł 6.

1) Rozrachunku dokonuje się na podstawie sporządzonych przez Komisję Mieszaną planów rozrachunkowych, które powinny wyszczególnić wierzytelności będące każdorazowo przedmiotem rozrachunku. Wierzytelność może być wstawiona do planu rozrachunkowego tylko wówczas, gdy dłużna suma została wpłacona lub na jej wpłatę można liczyć na pewno.

2) Plan rozrachunkowy należy w ten sposób sporządzić, by globalne sumy możliwie się wyrównywały. Ewentualną nadwyżkę pozostawia się do następnego rozrachunku.

#### Artykuł 7.

1) W każdym z obu krajów zostanie ustanowiona instytucja, do której mają być wpłacane

chen Rechts ist, bestimmt sich nach der Gesetzgebung des Landes, in dem die Körperschaft ihren Sitz hat.

#### Artikel 3.

Voraussetzung für die Verrechnung ist, dass der Schuldner zur Zahlung bereit und der Gläubiger mit der Annahme des angebotenen Geldbetrages als Zahlung auf dem Verrechnungsweg einverstanden ist.

#### Artikel 4.

(1) Die Umrechnung der polnischen Währung in die deutsche und der deutschen in die polnische zum Zwecke der Verrechnung erfolgt nach der Goldparität zwischen Złoty und Reichsmark, wie sie sich aus der Verordnung des Präsidenten der Republik Polen vom 13. Oktober 1927 (Gesetzblatt der Republik Polen Nr. 88 Pos. 790) und aus dem deutschen Münzgesetz vom 30. August 1924 (Reichsgesetzblatt Teil II S. 254) ergibt.

(2) Bei wesentlicher Verschiebung des Wertverhältnisses der beiden Währungen zueinander bleibt eine Neufestsetzung des Umrechnungssatzes vorbehalten.

#### Artikel 5.

(1) Die Verrechnung wird von einem Gemischten Ausschuss durchgeführt, für den die Regierung jedes der beiden Vertragsteile bis zu drei Vertreter bestellt.

(2) Der Gemischte Ausschuss ist beschlussfähig bei Anwesenheit mindestens eines Vertreters jeder der beiden Regierungen. Den Vertretern jeder der beiden Regierungen steht insgesamt eine Stimme zu. Die Beschlüsse des Gemischten Ausschusses bedürfen der Einstimmigkeit.

(3) Der Gemischte Ausschuss tritt regelmäßig am ersten Dienstag und, wenn dieser ein Feiertag ist, am nachfolgenden Werktag jedes Kalendervierteljahres abwechselnd in Warschau und Berlin zusammen. Seine erste Sitzung findet in Berlin statt. Der Gemischte Ausschuss kann auch in kürzeren oder längeren Zeitschnitten und an anderen Orten zusammentreten.

#### Artikel 6.

(1) Die Verrechnung erfolgt auf der Grundlage der vom Gemischten Ausschuss aufzustellenden Verrechnungspläne, welche die jeweils zur Verrechnung gelangenden Forderungen zu bezeichnen haben. Eine Forderung kann in den Verrechnungsplan nur eingestellt werden, wenn der Schuldbetrag eingezahlt ist oder seine Einzahlung in sicherer Aussicht steht.

(2) Der Verrechnungsplan ist derart aufzustellen, dass die Gesamtbeträge sich tunlichst ausgleichen. Ein etwaiger Überschuss bleibt der nächsten Verrechnung vorbehalten.

#### Artikel 7.

(1) In jedem der beiden Länder wird eine Stelle bestimmt, an die die zu verrechnenden

sumy dłużne będące przedmiotem rozrachunku. Wpłacone sumy nie podlegają oprocentowaniu.

2) Instytucja ta zaspakaja z wpłaconych sum wierzycieli swego kraju stosownie do planu rozrachunkowego za wydaniem dokumentów, dotyczących wierzytelności i pokwitowaniem, wystawionym na nazwisko dłużnika, które doręczone będą dłużnikowi za pośrednictwem Komisji Mieszanej.

3) Od wierzyciela można pobrać z tytułu wypłaty prowizję w przyjętej powszechnie wysokości.

#### Artykuł 8.

Komisja Mieszana może za zgodą interesowanych wierzycieli i dłużników przeprowadzić uregulowanie stosunków prawnych waloryzacyjnych także w sposób odmienny od poprzedzających postanowień.

#### Artykuł 9.

Oba Rządy przyrzekają sobie pomoc w wykonaniu niniejszego Porozumienia.

#### Artykuł 10.

1) Niniejsze Porozumienie sporządzono w dwóch oryginałach, każdy w języku polskim i niemieckim, przy czym obydwie teksty są jednakowo miarodajne.

2) Porozumienie wchodzi w życie w czternaście dni po upływie dnia, który ustalony zostanie za obopólną zgodą w drodze wymiany not.

Warszawa, dnia siedemnasteo października tysiąc dziewięćset trzydziestego szóstego roku.

*Józef Sułkowski*  
L. S.

*Paul Eckardt*  
L. S.

*Józef Sułkowski*  
L. S.

*Paul Eckardt*  
L. S.

Zaznajomiwszy się z powyższym porozumieniem, uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych; oświadczamy, że jest przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego, wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 3 grudnia 1936 r.

(—) *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów

(—) *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych

(—) *Beck*

L. S.

Schuldbeträge einzuzahlen sind. Die eingezahlten Beträge werden nicht verzinst.

(2) Die Stelle befriedigt aus den eingezahlten Beträgen die Gläubiger ihres Landes gemäss dem Verrechnungsplan gegen Aushändigung der die Forderung betreffenden Urkunden und einer auf den Namen des Schuldners auszustellenden Quittung, die über den Gemischten Ausschuss an den Schuldner weiterzuleiten sind.

(3) Für die Auszahlung an den Gläubiger kann die übliche Gebühr erhoben werden.

#### Artikel 8.

Der Gemischte Ausschuss kann mit Zustimmung der beteiligten Gläubiger und Schuldner eine Abwicklung der Aufwertungsverhältnisse auch in Abweichung von den vorstehenden Bestimmungen herbeiführen.

#### Artikel 9.

Beide Regierungen stellen für die Durchführung dieser Übereinkunft ihre guten Dienste zur Verfügung.

#### Artikel 10.

(1) Diese Übereinkunft ist in zwei Urschriften, jede in polnischer und in deutscher Sprache, ausgefertigt, wobei beide Texte gleichwertig sind.

(2) Die Übereinkunft tritt vierzehn Tage nach Ablauf des Tages in Kraft, der im beiderseitigen Einvernehmen durch Notenaustausch bestimmt wird.

Warschau, den siebzehnten Oktober neunhundertsechsdreissig.